

Partneriaeth y Brifysgol Agored yng Nghymru Rhaglen TAR

Bwletin Ymchwil Rhifyn Arbennig Rhagfyr 2022

Croeso i rifyn arbennig cyntaf bwletin ymchwil Rhaglen TAR. Bydd rhifynnau arbennig yn canolbwyntio ar ystod o bynciau sydd o ddiddordeb i athrawon ac addysgwyr athrawon. Yn y rhifyn hwn archwiler dyluniad y cwricwlwm. oes gennych unrhyw geisiadau am gynnwys mater arbennig yn y dyfodol, cysylltwch â ni.

Rydym yn cynllunio rhifyn arbennig ar weithredu'r Cwricwlwm i Gymru a fydd yn cynnwys enghreifftiau o arfer effeithiol mewn ysgolion partner. Os hoffech i'ch ysgol ymddangos yn y rhifyn arbennig hwn cysylltwch ag Alison Glover (alison.glover@open.ac.uk).

Yn y rhifyn arbennig hwn ar ddylunio cwricwlwm

Gallu dylunio cwricwlwm: Mae'r hyn y gall Cymru ei ddysgu wrth ddiwygio'r cwricwlwm rhyngwladol, yn cynnwys yr heriau a'r cyfleoedd ar gyfer gallu dylunio'r cwricwlwm. Mae atebolrwydd, dysgu proffesiynol a chyd-destun rhwydwaith cymdeithasol i gyd angen sylw.

Dylunio cwricwlwm mewn timau athrawon: Cyflwynir pedwar paradeim ar gyfer dylunio'r cwricwlwm. Mae angen rhoi pwysigrwydd ar rôl weithredol athrawon a chydabod eu doethineb ymarfer.

Amodau ar gyfer timau dylunio athrawon llwyddiannus: Mae rhai o'r ffactorau llwyddiant hanfodol yn cynnwys amser gwarchoddedig, gyda chyllid ar gyfer datblygu a chyfraniad hyfforddwr/hwylusydd allanol.

Model cydlynid dylunio'r cwricwlwm: Mae'r model hwn yn darparu ffordd o osgoi cyfyngiadau wrth ddulliau sy'n seiliedig ar gynnwys a dulliau sy'n seiliedig ar sgiliau. Cyffredinoli yw pŵer cysyniadau a dyna pam maen nhw'n cael eu gosod wrth wraidd cwricwlwm llwyddiannus.

Dysgu trawsgwricwlaidd: Mae'r gwahanol amgylcheddau y mae dysgwyr yn dod ar draws yn effeithio eu hagweddau tuag at ddysgu. Mae'r amgylcheddau hyn yn gorgyffwrdd ac yn rhyngddibynnol. Ceir amrywiaeth o ddulliau trawsgwricwlaidd.

Datblygu ymagweddau myfyriwr-ganolog at y cwricwlwm: Pan oedd athrawon yn ymarfer mathau o asiantaeth drawsnewidiol, fe wnaethant siapio cynnwys deunyddiau newydd cwricwlwm a'r broses ddylunio ei hun yn sylweddol.

Dewisiadau cyfeiriadaeth dylunio'r cwricwlwm: Mae credoau addysgol yn dylanwadu ar amgylchedd addysgu athrawon, dulliau addysgu a thechnegau sy'n berthnasol yn yr ystafell ddosbarth. Defnyddiwyd graddfa gred addysgol a graddfa dewis cyfeiriadaeth dylunio'r cwricwlwm.

OECD Prosiect Dyfodol Addysg a Sgiliau 2030: cysylltiadau ag agweddau ailgynllunio'r cwricwlwm ar y prosiect a gweithredu'r cwricwlwm, gyda llawer o enghreifftiau rhyngwladol wedi cael eu cyhoeddi.

Gallu dylunio cwricwlwm

'Mae angen gwneud y gorau o gyfleoedd [...] Trin diwygio'r cwricwlwm fel cyfrwng i wella addysgol ehangach drwy ddysgu proffesiynol.'

Mae gwersi i'w dysgu o ddiwygiadau cwricwlwm eraill. Elfen hanfodol o ddiwygio'r cwricwlwm yw 'gwneud synnwyr gan athrawon', fodd bynnag, mae hyn yn aml yn cael ei esgeuluso. Yn yr Alban gwelwyd bod diffyg dealltwriaeth o'r syniadau craidd ar gyfer y cwricwlwm newydd a/neu gamgymhariad o hyn gyda chredoau athrawon ac arfer presennol.

Yn yr Iseldiroedd, codwyd pryderon yn canolbwyntio ar y diffyg hyder a deimlai athrawon

yn eu sgiliau gwybodaeth a dylunio cwricwlwm, a bod angen cymorth ar gyfer creu cwricwlwm ar lefel ysgol. Hefyd, mae manteisio ar rwydweithio rhwng ysgolion yn cynnig potensial i rannu arbenigedd ar draws ysgolion.

Er y gall rhwydweithiau o fewn ysgol gael eu cysylltu'n ddwys, gall fod llai o gysylltedd rhwng ysgolion. Felly, mae gwelliant mewn cydweithio a defnydd effeithiol o gyfalaf cymdeithasol yn hollbwysig.

Sinnema, C., Nieveen, N. and Priestley, M. (2020) 'Successful futures, successful curriculum: What can Wales learn from international curriculum reforms?'. *The Curriculum Journal*, 31, pp. 181-201, doi.org/10.1002/curj.17

Dylunio cwricwlwm mewn timau athrawon

'Dylunio'r cwricwlwm [...] yn anelu at bontio'r bwlch rhwng bwriadau'r cwricwlwm a gweithredu.'

Mae dylunio'r cwricwlwm yn broses ailadroddol, lle mae gwybodaeth am weithdrefnau dylunio a gwybodaeth am ddangosyddion ansawdd y cwricwlwm wedi'u plethu â diddordebau cymdeithasol-wleidyddol a realiti llawer o randdeiliaid, yn enwedig athrawon. Mae dylunio'r cwricwlwm a dysgu athrawon yn rhyngddibynol.

Gall y paradeim offerynnol bwysleisio ymddygiad y myfyrwyr - beth dylai myfyrwyr ei ddysgu, beth yw eu hanghenion? Tra bod y paradeim cyfathrebol yn canolbwyntio ar yr hyn y mae pobl yn ei wneud pan fyddan nhw'n dylunio cwricwla a sut maen nhw'n cyrraedd yr atebion. Mae angen cydnabod gwerthoedd a chredoau dylunwyr cwricwlwm. Gall y broses ddechrau gyda thrafodaeth agored ac unwaith y cytunir ar gonsensws, mae trafodaethau ar y camau gweithredu a phenderfyniadau dylunio yn

digwydd. Y man cychwyn yn y paradeim artistig yw'r broses unigol o adeiladu ystyr lle mae 'gwybod' wedi'i wreiddio mewn gweithgareddau cymdeithasol, cyd-destun a diwylliant. Mae'r dull hwn o weithredu yn dylunio cwricwlwm fel proses benagored. Ar gyfer y paradeim pragmatig canolbwyntir ar a yw'r dyluniad yn gweithio'n ymarferol. Gellir cael sylw cyfyngedig ar ddadansoddiad. Mae'r broses yn ailadroddus iawn, gan arwain yn gynyddrannol at ddyluniad terfynol.

Mae rôl weithredol i athrawon yn bwysig, nid yn unig oherwydd bod angen consensws a dealltwriaeth gyffredin am yr hyn y mae'r cwricwlwm yn ei gynnwys ar gyfer gweithredu'r cwricwlwm, ond hefyd oherwydd bod doethineb ymarfer athrawon yn arwain at gwricwlwm sy'n fwy realistig ac ymarferol i'w gweithredu.

Voogt, J., Pieters, J. and Pareja Roblin, N. (2019) 'Collaborative curriculum design in teacher teams: Foundations', in Pieters, J., Voogt, J. and Pareja Roblin, N. (eds.) *Collaborative Curriculum Design for Sustainable Innovation and Teacher Learning*. Switzerland: Springer Open. pp. 5-18.

Amodau ar gyfer timau dylunio athrawon llwyddiannus

'Gellir helpu timau dylunio athrawon pan fydd hyfforddwr yn hwyluso'r broses grŵp.'

Mae'r cyfrif hwn yn canolbwyntio ar gymuned broffesiynol sy'n datblygu dulliau arloesol o gyfarwyddyd. Darperir llawer o fanylion am brofiad yr ysgol o weithredu timau dylunio. Mae'n well cael timau sy'n cynnwys cyfranogwyr o bynciau gwahanol ond cysylltiedig.

Mae'n bwysig i dimau dylunio athrawon gael amser i ddylunio a dysgu sydd wedi'i drefnu gyda'i gilydd; cael gweithle addas ar gyfer gwaith ar y cyd; i ffwrdd o aflonyddwch allanol; yn ymwybodol o adnoddau gwybodaeth a chyfluoedd i ddysgu (y tu mewn a thu allan i'r ysgol) ac mae cyllideb ar gyfer y rhain.

Mae gan uwch staff rôl hanfodol fel integreiddwyr a syntheseiddwyr. Gallant helpu staff i ymosod ar anghydfurfiaeth, gwneud cysylltiadau, a chanolbwyntio ar barhad o un rhaglen i'r llall. Mae'n rhaid cael cyfathrebu amrywiol a rheolaidd gyda'r holl staff ynglŷn â phenderfyniadau'n cael eu gwneud, datblygiadau yn y broses, a chynnydd sy'n cael ei gofnodi.

Gall cefnogaeth a chyfranogiad allanol hefyd fod yn allweddol i lwyddiant. Mae hyfforddwr yn bwysig wrth greu cyd-destun ar gyfer ymgysylltu a gwneud synnwyr. Mae dysgu ar y cyd athrawon trwy ddylunio cylchol yn ganolog

Handelzalts, A., Nieveen, N. and Van den Akker, J. (2019) 'Teacher design teams for school-wide curriculum development: Reflections on an early study' in Pieters, J., Voogt, J. and Pareja Roblin, N. (eds.) *Collaborative Curriculum Design for Sustainable Innovation and Teacher Learning*. Switzerland: Springer Open. pp. 55-82.

Model cydlyniad dylunio'r cwricwlwm

Mae pedair elfen i'r model cydlyniad dylunio'r cwricwlwm, a grëwyd yn y gweithrediad unedig o gyffredinolli cysyniadau a chynnwys materol mewn 'gwybodaeth-hynny' ac yn y cysylltiad dilynol o 'wybodaeth-hynny' i 'wybod-sut-i', y ddau wedyn yn cael eu gwerthuso.

Mae patrymau cyffredinolli cysyniadau yn gweithredu fel y mecanwaith ar gyfer cydlyniad mewn meysydd pwnc. I ddechrau mae datganiad ynglŷn â beth mae'r pwnc yn ei olygu i'r myfyrwyr. Yna mae angen tystiolaeth i ddarparu'r cynnwys. Nid yw'n ddigon gallu 'gwneud' rhywbeth; dylai myfyrwyr ddeall y 'beth' a'r 'pam'.

'Mae'n ffordd o sicrhau bod y wybodaeth sy'n cael ei dysgu i fyfyrwyr yn ddibynadwy ac nid barn na chredoau'r athro yn unig.'

Rhai canfyddiadau ymchwil: roedd athrawon yn ei chael hi'n anodd meddwl am 'gwybodaeth-hynny' a chynnwys a gwybodaeth pwnc; roedd rhai'n osgoi'r wybodaeth ei hun ac yn mynd yn syth i'r cymwyseddau gweladwy (a mesuradwy) yn 'gwybod-sut-i'. Roedd athrawon yn gallu canolbwyntio ar y cysyniadau fel y modd y mae myfyrwyr yn meddwl.

Un casgliad a adroddir yw y gall y model gynorthwyo athrawon i gynnal eu hymrwymiad galwedigaethol drwy sicrhau bod eu gwaith yn rhoi boddhad ddeallusol. Fodd bynnag, mae'n hanfodol bod athrawon yn deall y ddamcaniaeth y tu ôl i'r model.

Rata, E. (2021) 'The Curriculum Design Coherence Model in the Knowledge-Rich school Project', *Review of Education*, 9(2), pp. 448-495.

Dysgu trawsgwricwlaidd

'Mae dysgu creadigol yn digwydd lle mae syniadau newydd a dychmygus yn deillio o ddod â gwahanol ddeunyddiau a meddylfrydau at ei gilydd.'

Mae'r erthygl hon yn ystyried sut y dylai athrawon feddwl am yr amgylcheddau maen nhw'n eu creu a'u defnyddio: i). Yr amgylchedd gwerthoedd – mae athrawon mewn sefyllfa i greu system gyffredin o werthoedd, y cyd-destun gwerthoedd y mae angen ystyried y cwricwlwm ynddo. ii). Yr amgylchedd ffisegol – y mwyaf o arddangosfeydd ac arddangosfeydd sy'n gwella'r ystafell ddosbarth, y mwyaf o blant sy'n gweithio y tu allan, y mwyaf yw'r siawns o ymgysylltu.

iii) a iv). Yr amgylchedd cymdeithasol ac emosiynol – rhaid peidio ag anwybyddu'r cyfoeth o wybodaeth gymdeithasol y mae plant yn ei roi i'r ysgol. Gall aildrefnu dodrefn yn yr ystafell ddosbarth helpu i ddarparu ar gyfer gwahanol ddewisiadau dysgu. Mae athrawon cynhwysol yn dewis tasgau sy'n teimlo'n ddilys ac yn berthnasol i'r plant. v). Yr amgylchedd diwylliannol - mae dysgwyr â mwy o gymhellant, yn ymddwyn yn well ac yn ddysgwyr gwell wrth ddod i gysylltiad ag

amgylcheddau go iawn, unigolion go iawn a sefyllfaoedd newydd.

vi). Yr amgylchedd cwricwlaidd – awgrymir ystod o ddulliau ar gyfer dysgu trawsgwricwlaidd – bydd pob un sy'n gweithredu yn yr amgylcheddau uchod a phob dull yn cael effaith unigryw ar amgylchedd yr ysgol: ffocws dwbl – dim ond dau bwnc (ynghyd â Saesneg bob amser), gall gymhwyso mwy na dau arwain at ddryswch; thematig – themâu sy'n gysylltiedig â sgiliau bywyd; tocenistaidd – ystum tuag at ddydysgu ar y pryd mewn dau bwnc sy'n methu ag ychwanegu unrhyw beth newydd ar gyfer un ohonynt; hierarchaidd – dysgu newydd mewn un pwnci wella dysgu mewn un arall; amlddisgyblaeth – mae un profiad yn darparu dysgu mewn dau bwnc; rhyngddisgyblaethol - mae gwybodaeth a sgiliau newydd mewn dau bwnc yn cael eu cyfuno i wneud rhywbeth newydd; manteisgar – mae hyn yn caniatáu i blant orchymyn yr hyn maen nhw eisiau ei wybod.

Barnes, J. (2019) 'Across the curriculum', *Osiris Staffroom*. Available at: <https://osiriseducational.co.uk/staffroom/article/across-the-curriculum>

Datblygu ymagweddau myfyriwr-ganolog at y cwricwlwm

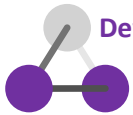
'Mae cydweithio'n bwysig oherwydd bod angen mathau amrywiol o arbenigedd ar atebion i broblemau addysgol.'

Mae'r papur hwn yn canolbwyntio ar astudiaeth a oedd yn rhan o bartneriaeth ymchwil-ymarfer a ddatblygodd a phrofodd effeithiolrwydd deunyddiau cwricwlwm newydd dros flwyddyn. Dechreuodd hyn gyda gweithdy 5 diwrnod; dros y flwyddyn fe wnaeth cyfranogwyr roi dros 100 awr o weithio ar y cyd. Tynnwyd ar safbwyntiau deongliadol i ddeall sut mae pobl yn cymryd rhan ac yn gwneud synnwyr o'u cyfranogiad mewn gweithgareddau dylunio. Roedd rhyngweithio yn ystod cyfarfodydd dylunio'r grŵp yn caniatáu cofnod o'r datblygiad a chydgyssylltu cyd-asiantaeth athrawon. Roedd defnyddio timau bach yn golygu mwy o gyfle i athrawon gyfrannu.

Dewisodd yr athrawon y ffenomen i angori unedau, a thrwy hynny ymarfer eu asiantaeth.

Ar ddiwedd y prosiect, awgrymodd athrawon fwy o gydweithio a gweithio wyneb yn wyneb er mwyn iddynt allu ymgysylltu'n ddyfnach â'r syniadau a drafodwyd dros floc parhaus o amser. Cesglir bod yno angen am ddamcaniaethau o fethodoleg dylunio yn y dysgu gwyddorau i strwythuro dylunio cydweithredol mewn ffyrdd sy'n hyrwyddo asiantaeth cyfranogwyr ar yr un pryd yn y broses ddylunio ac ehangu posibiliadau ar gyfer pa fathau newydd o weithgareddau sy'n bosibl mewn ystafelloedd dosbarth.

Severance, S., Peniel, W.R., Sumner, T. and Leary, H. (2016) 'Organising for Teacher Agency in Curricular Co-Design', *Journal of the Learning Sciences*, 25(4), pp. 531-564.

Dewisiadau cyfeiriadaeth dylunio'r cwricwlwm

'Mae credoau addysgol yn dylanwadu ar yr amgylchedd addysgu athrawon, dulliau addysgu a thechnegau sy'n berthnasol yn yr ystafell ddosbarth.'

Bydd nodi'r berthynas rhwng yr athroniaethau addysgol a fabwysiadwyd gan yr athrawon a'u dewisiadau cyfeiriadaeth dylunio'r cwricwlwm yn eu harwain wrth baratoi a gweithredu'r cwricwla ers i'r cwricwla gael eu cynllunio drwy ystyried pa wybodaeth, sgiliau a chymwyseddau y mae'n rhaid i'r unigolion eu cael.

Defnyddiodd yr astudiaeth hon y model arolwg cydberthynol; dadansoddwyd y berthynas rhwng credoau addysgol athrawon yr ysgol gynradd a'u dewisiadau ar gyfer cyfeiriadaeth dylunio'r cwricwlwm gan ddefnyddio technegau ystadegol.

Defnyddiwyd graddfa gred addysgol a graddfa dewisiadau cyfeiriadaeth dylunio'r cwricwlwm gyda mwy na 500 o athrawon ysgol gynradd.

Datgelodd canlyniadau'r astudiaeth arwyddocaol rhwng yr athroniaethau addysgol o flaengaredd, adluniaeth, a dirfodolaeth, a elwir yr athroniaethau addysgol cyfoes, a fabwysiadwyd gan yr athrawon, a'u hoffterau o ran dylunio cwricwlwm myfyriwr-ganolog a phroblemganolog.

Felly, efallai y bydd disgwyl i athrawon ysgolion cynradd ddylunio a gweithredu dyluniadau cwricwlwm sy'n canolbwyntio ar fyfyrwyr a phrobleml os ydynt yn mabwysiadu athroniaethau addysgol cyfoes. Yn yr un modd, byddant yn dylunio ac yn gweithredu dyluniad cwricwlwm sy'n canolbwyntio ar bwnc pan fyddant yn mabwysiadu athroniaethau addysgol traddodiadol.

Aslan, S. (2022) 'The Predictive Role Of The Primary School Teachers' Educational Beliefs On Their Curriculum Design Orientation Preferences', *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(3), pp. 765-781.

OECD
BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

Follow us
✉ Telegram Twitter Instagram

OECD FUTURE OF EDUCATION AND SKILLS 2030

Home About Teaching and learning Curriculum analysis Publications and resources Global Forum -

Sut allwn ni baratoi myfyrwyr ar gyfer swyddi sydd heb eu creu eto, i fynd i'r afael â heriau cymdeithasol na allwn eu dychmygu eto, ac i ddefnyddio technolegau sydd heb eu dyfeisio eto? Sut gallwn ni eu harfogi i ffynnu mewn byd rhyng-gysylltiedig lle mae angen iddynt ddeall a gwerthfawrogi gwahanol safbwyntiau a safbwyntiau'r byd, rhyngweithio'n barchus ag eraill, a chymryd camau cyfrifol tuag at gynaliadwyedd a lles cyfunol?

Mae nifer o gyhoeddiadau ac adnoddau diddorol ar gael:

[Mae Cam I](#) y prosiect yn canolbwyntio ar ailgynllunio'r cwricwlwm a datblygu fframwaith cysyniadol ar gyfer dysgu 2030.

[Mae Cam II](#) yn canolbwyntio ar weithredu'r cwricwlwm a chreu fframwaith cysyniadol ar gyfer addysgu 2030.